

Tekorten aan materialen verder toegenomen

Ook personeelstekort veroorzaakt vertraging

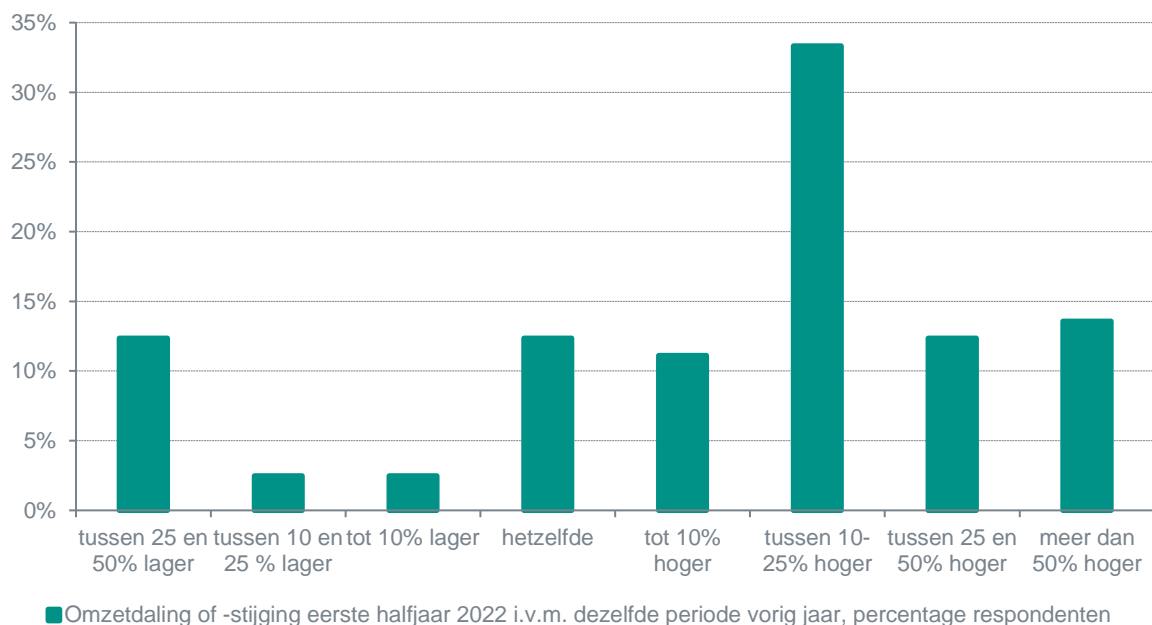
Veel bedrijven in de duurzame energie kunnen de extreme vraag naar zonnepanelen, isolatie en warmtepompen steeds moeilijker bijbenen. Driekwart van de bedrijven heeft last van tekorten aan materiaal. Bovendien zijn de levertijden bij 85 procent van de bedrijven sinds eind 2021 verder toegenomen, bij een kwart zelfs tot meer dan een half jaar. Ook het tekort aan vakmensen is een probleem.

Dit blijkt uit een enquête onder leden van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) van begin juni. Aan de enquête namen 80 bedrijven deel. De NVDE vertegenwoordigt ongeveer 6000 bedrijven die zich bezighouden met duurzame energie en energietransitie en die de hele keten representeren, zoals energieproducenten, netbeheerders en bedrijven die toepassingen aanbieden voor energieopslag, elektrisch vervoer en warmtepompen.

Vraag verder toegenomen

Door de Russische invasie in Oekraïne zijn energieprijzen verder gestegen. Daardoor is de vraag naar onder meer zonnepanelen, isolatie en warmtepompen verder toegenomen. Bij bijna 60 procent van de respondenten is de omzet in de eerste jaarhelft meer dan 10 procent gestegen ten opzichte van vorig jaar. Bij een kwart zelfs meer dan 25 procent.

Omzet bij merendeel ondervraagde bedrijven sterk toegenomen

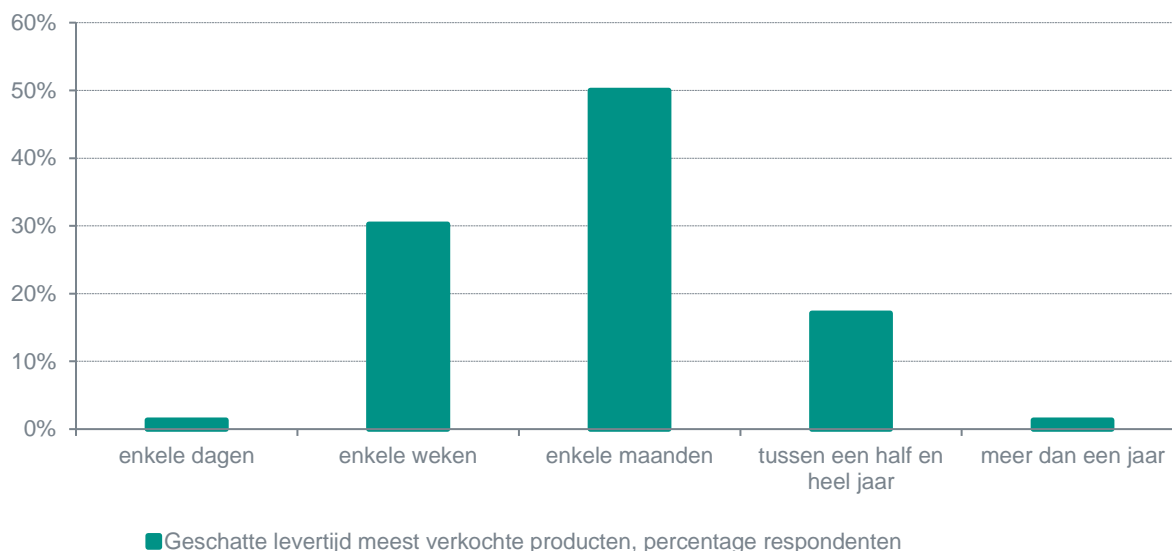

Bron: NVDE

Driekwart kampt met materiaaltekort

Driekwart van de bedrijven geeft aan last te hebben van de schaarste aan materialen. Met name omvormers, warmtepompen (of onderdelen), elektronische componenten en zonnepanelen zijn schaars. Bij meer dan de helft van de respondenten levert dat enkele maanden vertraging op in de levering van producten. Bij ruim een kwart is de vertraging zelfs meer dan een half jaar. De energietransitie kan daardoor niet op volle snelheid komen, net nu Europa de afhankelijkheid van Russisch gas snel wil verminderen.

Klanten moeten meestal maanden wachten

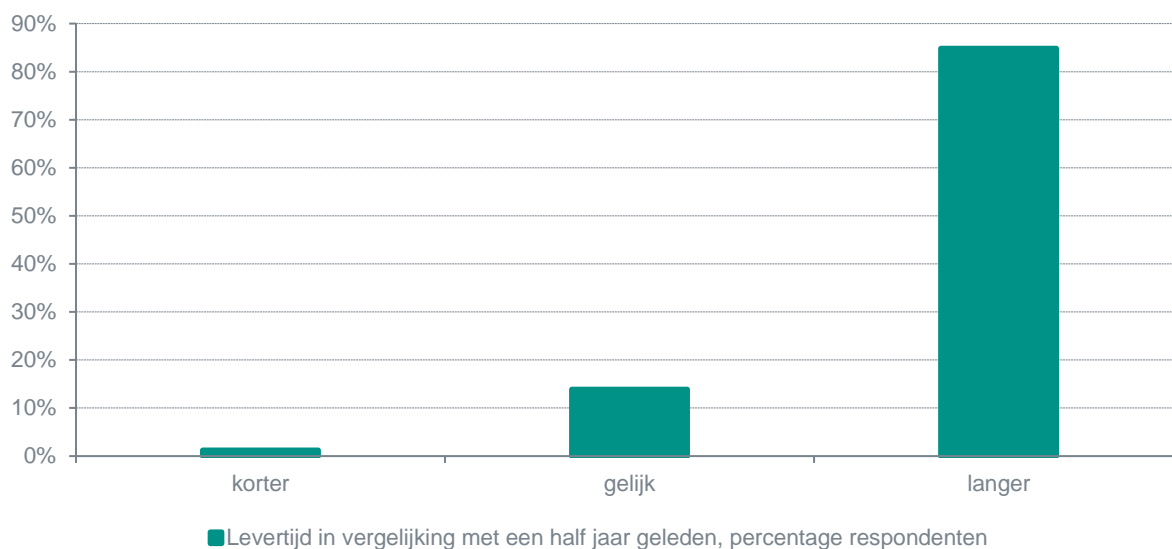
Bron: NVDE

Als voornaamste oorzaken van de materialenschaarste worden genoemd de snelle stijging van de vraag en de hoge prijzen. Sommige materialen zijn bovendien schaars doordat ze voor vele toepassingen nodig zijn (zoals computerchips). Bedrijven ervaren verder grote verschillen in de snelheid waarmee grondstoffen en materialen geleverd kunnen worden. Dat maakt het lastig om te plannen. Al een onderdeel niet beschikbaar is, kan soms een veel groter project niet afgerond worden. Veel bedrijven hadden flinke voorraden, maar die worden de afgelopen maanden minder goed aangevuld.

Levertijden nemen toe

Bij 85 procent van de respondenten is de levertijd aan klanten in de eerste helft van dit jaar langer tot veel langer in vergelijking met het halve jaar ervoor. Een levertijd van enkele maanden voor de meest verkochte producten is normaal geworden bij de helft van de bedrijven. Bij 15 procent van de bedrijven duurt het leveren van het meest verkochte product nu zelfs meer dan een half jaar.

Levertijden bij overgrote meerderheid bedrijven toegenomen t.o.v. eind 2021

Bron: NVDE

Analyse door ABN AMRO: Levertijden lopen voorlopig niet terug

Door de hoge energieprijzen is de vraag naar zonnepanelen, warmtepompen en isolatie geëxplodeerd. Toeleveringsketens kunnen die enorme vraag niet op korte termijn verwerken. Dat is op zichzelf geen nieuw verschijnsel. Sinds het najaar van 2020 zijn toeleveringsketens ernstig ontregeld door coronalockdowns en de sterk toegenomen vraag naar allerlei goederen.

Wat het tekort aan zonnepanelen, warmtepompen en isolatiemateriaal bijzonder maakt, is dat maar liefst 85 procent van de ondervraagde bedrijven aangeeft dat de levertijden sinds eind 2021 verder zijn opgelopen. In het algemeen zijn toeleveringsketens zich juist geleidelijk aan het herstellen. Zo blijkt uit cijfers van S&P Global over mondiale tekorten aan materialen dat tekorten aan halfgeleiders sinds eind 2021 licht zijn afgenomen. Ook elektronica en elektrotechnische onderdelen zijn in het algemeen iets beter leverbaar dan eind 2021. Logistieke verstoringen zijn eveneens langzaam aan het afnemen, hoewel deze nog steeds fors zijn.

Het tekort aan producten die kunnen helpen om energie te besparen is dus een verhaal apart. Door de hoge inflatie, die vooral wordt veroorzaakt door de hoge energieprijzen sinds de Russische invasie in Oekraïne, neemt de vraag naar veel goederen enigszins af. Consumenten houden door de hoge energierekening minder geld over voor andere uitgaven en kopen bijvoorbeeld minder meubels. De hoge energieprijzen stuwden echter eveneens de vraag naar bijvoorbeeld zonnepanelen en warmtepompen verder op. Ook het tekort aan personeel helpt niet. Het installeren van isolerend glas, zonnepanelen of warmtepompen is vakwerk, dat opleiding en ervaring vereist. De kans dat het personeelstekort bij duurzame energiebedrijven op korte termijn afneemt, is daardoor klein.

De extreme vraag naar energiebesparende producten zal naar verwachting voorlopig evenmin afnemen. In tegendeel. Doordat Rusland de gaskraan verder heeft dichtgedraaid zijn de energieprijzen deze zomer verder gestegen. Het ziet ernaar uit dat deze energiecrisis nog jaren zal duren.

Albert Jan Swart, Sectoreconoom Industrie, Transport & Logistiek bij ABN AMRO

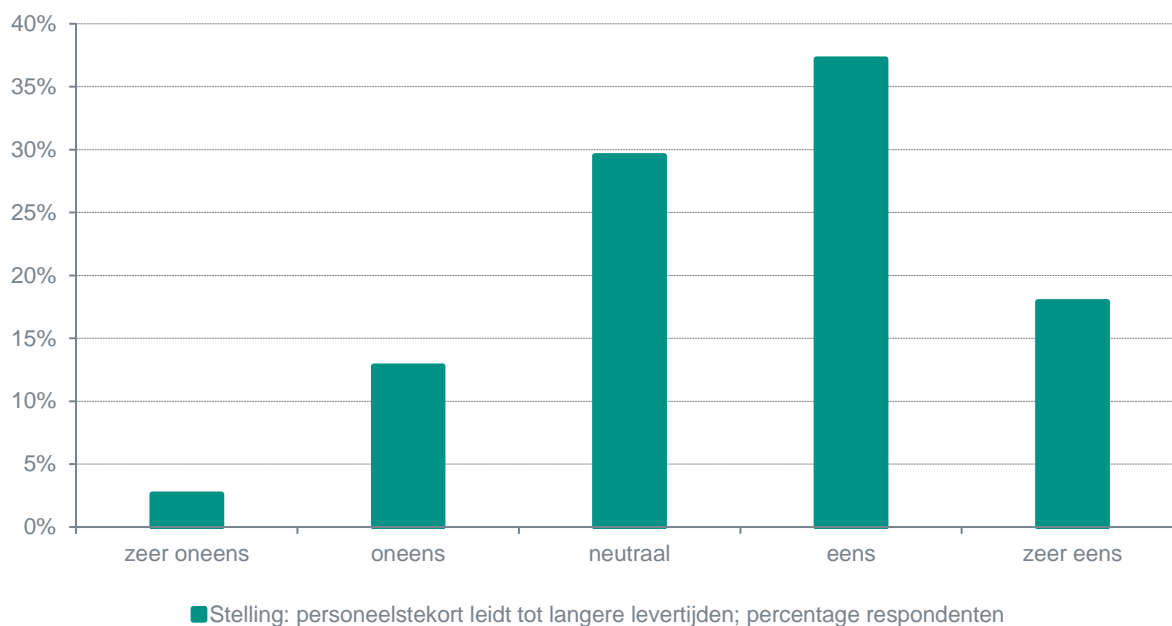
Mogelijke oplossingen

De ondernemers noemen ook oplossingen. De meeste zien vooral heil in innovatie, waardoor de afhankelijkheid van schaarse materialen vermindert. Ook het opschalen van de productie in Nederland biedt goede kansen. Volgens de respondenten is Europees beleid nodig om de aanvoer van materialen te verbeteren. Samenwerking tussen bedrijven kan eveneens bijdragen tot het verminderen van de problemen met de aanvoer van materialen.

Personeelstekort

Net als veel andere sectoren kampt ook de duurzame energiesector met een fors tekort aan personeel. Het tekort lijkt in de duurzame energiesector wel beduidend ernstiger dan elders. Bij het merendeel van de duurzame energiebedrijven (55 procent) leidt het personeelstekort tot langere levertijden. Ter vergelijking: volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ziet 'slechts' 33,6 procent van alle Nederlandse ondernemingen het tekort aan arbeidskrachten als belemmering voor de bedrijfsvoering.

Meerderheid bedrijven vindt dat personeelstekort leidt tot langere levertijden

Bron: NVDE

De helft van de organisaties zegt dat vacatures enkele maanden of langer open staan. Een derde van de organisaties zegt dat vacatures een half jaar of meer open staan. Bij twee derde van de respondentent heeft het personeelstekort een direct effect op de omzet. Ook komt het voor dat door tekort aan materialen minder geleverd kan worden en juist ontslag van arbeidskrachten volgt.

Bedrijven noemen als oplossingen:

- Beter en gericht zoeken naar personeel. Kennelijk zijn er ook bedrijven die noodgedwongen werknemers ontslaan.
- Contact zoeken met opleidingen die gericht mensen opleiden en het zij-instromers gemakkelijker maken om toe te treden.
- Werven onder andere doelgroepen, zoals migranten en vluchtelingen.
- Personeel effectiever inzetten.

Over de inventarisatie

Tussen 1 en 10 juni 2022 deden bedrijven en organisaties die lid zijn van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) of een van de aangesloten brancheorganisaties mee aan de inventarisatie. De analyse is gebaseerd op reacties van 80 bedrijven.